

Öğretmenlik Mesleğinin Sanatsal Değişkenleri

Editörler:

Doç. Dr. Gülay BEDİR

Dr. Öğr. Üyesi Veda YAR YILDIRIM

Editörler: Doç. Dr. Gülay BEDİR - Dr. Öğr. Üyesi Veda YAR YILDIRIM

ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNİN SANATSAL DEĞİŞKENLERİ

ISBN 978-605-037-022-5

DOI 10.14527/9786050370225

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2019, PEGEM AKADEMI

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevi**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** ve **Pegemindeks.net** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Aralık 2019, Ankara

Yayın-Proje: Özge Yüksek
Dizgi-Grafik Tasarım: Ayşe Nur Yıldırım
Kapak Tasarım: Pegem Akademi

Ay-bay Kırtasiye İnşaat Gıda Pazarlama ve Ticaret Limited Şirketi
Çetinemeç Bulvarı 1314.Cadde No:37A-B
0312 472 58 55

Yayıncı Sertifika No: 36306
Matbaa Sertifika No: 33365

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay / ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51
Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Eğitim insanı insan eliyle, insanca, tüm yönlerini keşfeden, geliştiren, kendisi yapma konusunda ve iyi bir varlık haline getirmede iddialı, alıcılarını yaşamın tüm yönlerine açık hale getirme konusunda planlı bir insanlık hizmeti/dokunuşudur. Bu dokunuşu/hizmeti yapan sistemin en kritik ögesi öğretmendir.

Öğretmenlik mesleği reçetesi olan bir meslek değildir. Öğretmenlik mesleği birçok disiplinden beslenmektedir. Tüm disiplinlerden beslenirken bilme ile ilgili, uygulamayla ilgili, genel kültürle ilgili yeterlikleri içermektedir. Tüm yeterlikler hizmetin asıl amacı olan İNSAN içindir.

Eğitim sistemlerinin amaçları da insan paydasında ortaklaşmaktadır. Türk Eğitim Sistemi'nin amacı da insanı sağlıklı, bilgi sahibi, beceri sahibi, kültürlü, mutlu kılmaktır. Amaçlarda yer alan, beden ve ruhun sağlıklı olması, kişiliğin karakterin geliştirilmesi, saygılı olma, değer verme, sorumluluk sahibi olma, yapıcı, yaratıcı insan kavramları tutum, söz, davranış, duruş, fizik, ruh estetiğiyle ilişkilendirilebilir. Bu da öğretmenin almış olduğu sanat eğitimi ve estetik duruşuyla ilişkili görülmektedir.

Sanat eğitimi, tüm meslekler için önemlidir. Ancak insanın yaşamına doğrudan dokunması ve etkisinin ömür boyu sürmesi dikkate alındığında öğretmenin sanat eğitimine daha çok ihtiyacı bulunmaktadır. Bu kitap öğretmenlik mesleği ve güzellik kavramlarını buluşturma amacıyla yazılmıştır. Bu kitap, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Eğitim Fakültesi'nde uygulanan "Kuramı Uygulamaya Taşıyabilen Okuryazar Lider Öğretmen" modeli çerçevesinde yetiştirilmek istenen öğretmeni estetik özne yapabilme uğraşısıdır.

Kitabın muhatabı tüm öğretmenlerdir. Öğretmen güzel olmalı, güzeli bilmeli, güzel durmalı, güzel bakmalı, güzel yaşamalı, güzel giyinmeli, güzel konuşmalı, güzel düşünmeli, güzel davranmalı, evreni güzelleştirmeli, sınıfını güzelleştirmeli, güzellikler oluşturmalı, toplumu güzelleştirmeli, mesleğini güzelleştirmeli, güzelliğin dalga dalga yayıcısı olmalı, insan denen cevhere, halifeye, kutsala güzel dokunarak değer katmalı. Yaşamı güzelliklerle dolu, güzel insan yetiştirme kaygısında olan tüm öğretmenlerimize saygıyla..

Prof. Dr. Niyazi CAN
KSÜ Rektörü

BÖLÜMLER VE YAZARLARI

Editörler: Gülay BEDİR - Veda YAR YILDIRIM

- Bölüm 1: Sanat Kavramı ve Sanatlar**
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Akif KAPLAN
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi,
Güzel Sanatlar Fakültesi
- Bölüm 2: Sanat ve Toplum İlişkisi Bağlamında Estetik Beğeni**
Öğr. Gör. Dr. Rabia DEMİR
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi,
Rektörlük
- Bölüm 3: Öğretmenlik Mesleği ve Estetik**
Prof. Dr. Niyazi CAN
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi,
Eğitim Fakültesi
Prof. Dr. Nail YILDIRIM
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi,
Eğitim Fakültesi
- Bölüm 4: Fiziksel Estetik; Duruş ve Öğretmen Mesleği**
Öğr. Gör. Ayça ÇETİNER ÖNAL
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi,
Rektörlük
- Bölüm 5: Öğretmenlik Mesleğinde Fiziksel Estetiğin Rolü ve Önemi**
Dr. Öğr. Üyesi Mine CERANOĞLU
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi,
Güzel Sanatlar Fakültesi

- Bölüm 6: Sanatsal Beceri ve Terapi: Geleneksel El Sanatlarından "Tel Kırma (Bartın İşi)**
Dr. Öğr. Üyesi Mine CERANOĞLU
*Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi,
Güzel Sanatlar Fakültesi*
- Bölüm 7: Diksiyon**
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa EMEK
*Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi,
Eğitim Fakültesi*
- Bölüm 8: Öğretmenlik Mesleğinde Hitabet**
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa GENÇ
*Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi,
İlahiyat Fakültesi*
- Bölüm 9: Şiir ve Öğretmenlik Mesleği**
Yazar/Şair İnci OKUMUŞ
*Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi,
Eğitim Fakültesi*
- Bölüm 10: Protokol (Teşrifat) Kuralları ve Öğretmenlik Mesleğinde Örgütsel Davranış Estetiği**
Doç. Dr. Mahmut SAĞIR
*Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi,
Eğitim Fakültesi*
- Bölüm 11: Öğretmenlik Mesleği ve Adabımuaşeret**
Dr. Öğr. Üyesi Veda YAR YILDIRIM
*Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi,
Eğitim Fakültesi*
Yükseklisans Öğrencisi Emine VARKİ
*Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi,
Sosyal Bilimler Enstitüsü*

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	iii
-------------	-----

1. BÖLÜM SANAT KAVRAMI VE SANATLAR

Giriş.....	3
Sanat Kavramı	4
Güzel Sanatlar	7
Plastik Sanatlar	7
Fonetik Sanatlar	10
Ritmik Sanatlar	10
Karma Sanatlar	11
Zanaatlar ve Endüstriyel Sanatlar.....	13
Sonuç	16
Kaynakça.....	16
Görsel Kaynakça	16

2. BÖLÜM SANAT VE TOPLUM İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA ESTETİK BEĞENİ

Giriş.....	19
Sanat ve Toplumsal Yapıyı Etkileyen Olaylar.....	19
Dinin Toplumsal Yapı Üzerindeki Etkileri ve Sanatsal Yaklaşımlar	23
Savaşın Toplumsal Yapı Üzerindeki Etkileri ve Sanatsal Yansımalar	28
Teknolojik Gelişmelerin Toplumsal Yapı Üzerindeki Etkileri ve Sanatsal Yaklaşımlar.....	33

Sonuç.....	39
Film Önerisi	40
Kaynakça.....	41
Görsel Kaynakça	41

3. BÖLÜM

ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ VE ESTETİK

Giriş.....	45
Sanat ve Estetik	46
Estetik ve Eğitim	49
Eğitim ve İnsan	50
Öğretmenlik Mesleği ve Estetik.....	55
Sonuç	66
Kaynakça.....	67
Görsel Kaynakça	70

4. BÖLÜM

FİZİKSEL ESTETİK; DURUŞ VE ÖĞRETMEN MESLEĞİ

Giriş.....	73
Kendinin Farkında Olmak	74
Göründüğün Gibi Olmak.....	74
Olduğun Gibi Görünmek.....	75
Kendini Tanımak.....	75
Kendini Tanıtmak –Vitrin.....	76
Fiziksel Estetik	77
Vücut Dilini Olumlu Kullanmak.....	77
Bilinç – Bilinçdışı ve Beden Dili.....	78
Beden Dili.....	78
Mimikler	80

Yüz	80
Gözler.....	82
Bakışlar	82
Dudaklar – Ağız – Dil – Burun	82
Giyim.....	83
El, Kol ve Baş Hareketleri (Jest).....	83
Öğretmenin Duruşu.....	86
Sonuç	87
Film Önerisi	88
Kaynakça.....	89
Görsel Kaynakça	89

5. BÖLÜM

ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNDE FİZİKSEL ESTETİĞİN ROLÜ VE ÖNEMİ

Giriş.....	93
Estetik ve Fiziksel Estetiğin Tanımı	94
Meslek Hayatında Fiziksel Estetik.....	96
Öğretmenlik Mesleğinde Fiziksel Estetik	97
Kadın Öğretmen Giyiminin Özellikleri	100
Erkek Öğretmen Giyiminin Özellikleri	103
Sonuç.....	105
Kitap/ Film Önerisi	107
Kaynakça.....	107
Görsel Kaynakça	110

6. BÖLÜM

SANATSAL BECERİ VE TERAPİ: GELENEKSEL EL SANATLARINDAN “TEL KIRMA (BARTIN İŞİ)”

Giriş.....	113
Sanat ve Sanatsal Terapi İlişkisi	114
El Sanatlarının Tanımı ve Önemi	116
Sanatsal Beceri ve Terapi: Geleneksel El Sanatlarından “Tel Kırma (Bartın İşİ)”	117
Sonuç.....	123
Kitap/ Film Önerisi	125
Kaynakça.....	126
Görsel Kaynakça	127

7. BÖLÜM

DİKSİYON

Giriş.....	131
Dil- Konuşma İlişkisi	132
Diksiyonun Tanımı ve Önemi	135
Diksiyon Eğitimi.....	138
• Alıştırma 1	141
• Alıştırma 2	141
Beş Şehir	161
Diksiyon ve Üslup.....	163
Diksiyon ve Beden Dili.....	167
Kaynakça.....	172
Görsel Kaynakça	174

8. BÖLÜM ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNDE HİTABET

Giriş.....	177
Hitabetin Anlamı ve Hitabetle İlgili Kavramlar.....	178
Hitabetin Anlamı.....	179
Hitabet ile İlgili Bazı Kavramlar	179
Hitabetin Konusu, Gayesi ve Önemi	180
Hitabetin Konusu	180
Hitabetin Gayesi	181
Hitabetin Önemi.....	181
Hitabetin Tarihiçesi	184
Hitabetin Çeşitleri	187
Konularına Göre Hitabet Çeşitleri.....	188
İcra Tarzına Göre Hitabet Çeşitleri.....	189
Hitabetin Hazırlık ve Sunumu.....	194
Hitabetin Hazırlığı	194
Sonuç.....	197
Kaynakça.....	198

9. BÖLÜM ŞİİR VE ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ

Giriş.....	201
Bir Medeniyet Ölçüsü Olarak Şiirin Eğitim Hayatımızdaki Önemi	202
Şiir Nedir? Sualine Dair Cevaplar	204
Şiirin Tarihsel Başlangıcı ve Şiir Etkisine Giriş	206
Şiirin İnsan Tabiatı Üzerindeki Etkisi.....	208
Öğretmenlik Mesleği ve Estetik Kazanımlar Açısından Şiirin Önemi.....	215
Öğrenci açısından Aktif Öğrenme Tekniği Olarak Şiir.....	220
Sonuç.....	224

Kitap Önerileri.....	225
Film Önerileri	225
Kaynakça.....	226

10. BÖLÜM

PROTOKOL (TEŞRİFAT) KURALLARI VE ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNDE ÖRGÜTSEL DAVRANIŞ ESTETİĞİ

Giriş.....	229
Protokol Kavramı ve Ortaya Çıkışı.....	230
Protokolün Amacı ve Önemi.....	233
Protokol İlkeleri.....	234
Örgütsel Davranış Estetiği.....	236
Öğretmenin Sosyal Hayatta Örgütsel Davranış Estetiği	239
Öğretmenin Sınıfta Örgütsel Davranış Estetiği.....	243
Sonuç.....	244
Kaynakça.....	246
Görsel Kaynakça	246

11. BÖLÜM

ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ VE ADABIMUAŞERET

Giriş.....	249
Adabımuaşeret Kavramı	249
Genel Adabımuaşeret Kuralları	253
Yemek Yeme Adabı.....	254
Ziyaret, Misafirlik ve Vedalaşma Adabı	261
İşyeri Adabı	264
Sosyal İletişim Adabı.....	267
Sonuç	272
Film Önerisi	272
Kitap Önerisi.....	273
Kaynakça.....	273
Görsel Kaynakça	275

1. BÖLÜM

SANAT KAVRAMI VE SANATLAR

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Akif KAPLAN
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

*“Güzel sanatlarda muvaffak olamayan milletler ne yazık ki,
medeniyet alanında yüksek insanlık sıfatı ile yer almaktan ilelebet
mahrum kalacaktır.”*

M. Kemal ATATÜRK

Kazanımlar

1. Öğretmen adayları, sanatın tanımını yapar.
2. Öğretmen adayları, sanatın insanların ihtiyaçlarından doğduğunu öğrenir
3. Öğretmen adayları, sanatın gelişen insanlık tarihiyle ihtiyaca göre şekillendiği bilir.
4. Öğretmen adayları, sanat eserini sanat nesnesi olmayan insan üretimlerinden ayırt eder.
5. Öğretmen adayları, sanatın temel prensip ve ölçütlerle var olduğunu anlar.
6. Öğretmen adayları, sanatları ayırt edici özelliklerine göre sınıflandırır.
7. Öğretmen adayları, sanat ve zanaat arasındaki ayrımı yapar.
8. Öğretmen adayları, sanat ve endüstriyel ürünler arasındaki ayrımı yapar.

İçerik

1. Sanat Kavramı
2. Güzel Sanatlar
3. Plastik Sanatlar
4. Fonetik Sanatlar
5. Ritmik sanatlar
6. Karma Sanatlar
7. Zanaatlar ve Endüstriyel Sanatlar

Giriş

Sanatın insanlık tarihiyle başladığı bilinmektedir. Sanatın ilk örnekleri mağara duvarlarına yapılan resimlerdir. Mağara duvarlarına yapılan resimlerden bu yana sanatın insanın ihtiyaçlarına göre şekillendiği görülür. Her bir dönemin, toplumun farklı istek ve ideallerine göre sanat farklılık gösterir. Çağın gelişmişlik düzeyi bilimsel durumu, teknolojisi, sosyo-kültürel yapısı, toplumun inanç ve yaşama biçimine göre sanatın anlamı sürekli olarak genişler. Dönüşen, evirilen şeyin teoride anlam ve idrakle sınırlı kalmadığı, sanatı uygulama biçiminin de değiştiği, teknolojiyle birlikte yeniden şekillendiği görülmektedir.

İnsanlığın tüm bu ihtiyaçlarının sanatı şekillendirmesi dışında her çağın bir de kendine özgü gerçeklik algısı ve estetik yargısı vardır. Her bir çağın, toplumun kendini var eden temel dinamiklere, gerçekliğe bağlı sanat ve güzel tanımı yapılıdır. 'Güzel' tüm sanat dallarının en temel amaçlarından biridir. Sanat güzel olarak görünürlük kazanır ve izleyicisi ile ilk temasının sebebi de budur. Bu temaşa bazen göz ile (resim, minyatür vb.), bazen kulakla (müzik), bazen hem göz hem kulakla (sinema, dans), bazen de tüm duyu organlarıyla (tiyatro) gerçekleşir.

Sanat dediğimiz zaman akla iyi ve/ya güzel yapılan bütün işler gelir. Bu durum toplumsal yaşamda güzel yapılan her işin sanat olarak algılanmasını sağlar. Dolayısıyla güzel yapılmış işler toplumca sanat kabul edilir. Güzel olarak yapılan her şeyin sanat olarak algılanması çoğu zaman sanat hakkında kavram karmaşasına yol açar. Ancak, insanlar tarafından yapılan her iyi veya güzel iş sanat eseri değildir. Bir işin sanat olması için birtakım ölçütleri sağlaması gerekmektedir.

Bu araştırma neyin sanat olup, neyin sanat olmadığı, sanatların ne gibi temel prensiplerle oluşturulduğu bilgisini içermektedir. Ayrıca, sanatla ilgili kavram karmaşasının giderilmesi, sanat denince akla entelektüel bilginin getirilmesi amaçlanmıştır. Bunun yanı